

PERSPEKTIVER FRA SAMARBEJDSPARTNERE I LÆS HØJT

INDLEDNING

"Læs Højt" er en indsats udviklet af Læseforeningen, der har til formål at etablere en højt-læsningspraksis i sårbare småbørnsfamilier, så flere børn fremadrettet vokser op i hjem, hvor litteratur og højt-læsning er en værdsat aktivitet i dagligdagen. Det langsigtede formål med indsatsen er, at børn, der har deltaget i interventionen med deres forældre, gradvist får styrket deres sproglige og socio-emotionelle kompetencer ved at tage del i højt-læsningen (jf. projektbeskrivelse).

"Læs Højt" som tilbud, udformes overordnet som fire forskellige "koncepter":

- 1) Læsegrupper for barslende forældre til børn i alderen 0-1 år, hvor fokus er på voksenlitteratur.
- 2) Læsegrupper for forældre med deres børn i alderen 1-3 år, hvor fokus er på børnelitteratur.
- 3) Læsegrupper for forældre med deres børn i alderen 2-3 år, hvor forældre og børn deles op i en voksenlæsegruppe, og en børnelæsegruppe.
- 4) Workshopen Læs Højt – Læs sammen, hvor der gives inspiration til højt-læsning med sit barn.

Læseforeningen har siden starten af 2021 tilbudt konceptet "Læs Højt" gennem en række forskellige samarbejdspartnere, der hver især har tilbudt forskellige kombinationer af ovenstående koncepter til deres målgrupper.

Læs Højt evalueres løbende, og denne første afrapportering fokuserer på samarbejdspartnere fra projektet første leveår. Denne korte rapport skal ses som et indblik i samarbejdspartnerens oplevelse af at samarbejde med læseforeningen samt deres oplevelse med at tilbyde projektet "Læs Højt" i deres organisation. Rapportens indhold vil senere blive integreret i mere samlende rapporter, hvor også deltagerne i Læs Højts perspektiver vil inkluderes.

OPSAMLLENDE

Overordnet er alle fire samarbejdspartnere meget positive overfor deltagerens udbytte af at være en del af en læsegruppe, "Læs Højt" som metode, og deres samarbejde med Læseforeningen. Alle samarbejdspartnere oplever, at deltagerne har fået et positivt udbytte af at være med i "Læs Højt", uanset forældrenes sociale status. De oplever, at "Læs Højt" kan føre til et øget nærvær mellem forældre og barn, bidrage med *hjerneføde* til de voksne og samtidig øge interessen for litteratur, herunder særligt børnelitteratur.

Ift. metoden findes det vigtigt, at samarbejdspartnerne gør brug af den rigtige rekrutteringsproces, og derudover sikrer at både det fysiske og sociale rum er indrettet så deltagerne får en oplevelse af, at der er hyggeligt, rart, uformelt og trygt. Samarbejdspartnerne deler også en fælles holdning om, at "Læs Højt" har været et meningsfuldt tilbud for deres organisation, og at det har været med til at understøtte de kerneopgaver de arbejder med i dagligdagen.

UDBYTTE FOR MÅLGRUPPEN

Udbyttet for målgruppen bliver i denne rapport belyst ud fra samarbejdspartnerens oplevelse af, hvad deltagerne har fået ud af at være en del af "Læs Højt". Deltagerne egne oplevelser belyses i senere rapporter.

Samarbejdspartnerens overordnede indtryk af deltagerens udbytte er, at både forældre og børn har fået gode oplevelser med litteraturen igennem deres deltagelse i "Læs Højt".

De samarbejdspartnere, der har tilbudt læsegrupper for sårbare forældre oplever, at højtlesningen faciliterer nærvær mellem forælder og barn i en for mange stressende og sårbar tid. Der skabes ro og kontakt mellem barn og forældre uanset at det primære fokus har været på voksenlitteraturen. De oplever samtidig, at læsegruppen kan fungere som et rum, hvor stressede og særligt sårbare forældre kan slappe af og nyde, at både dem selv og deres børn bliver "aktiveret" af læseguiden og af strukturen i læsegruppen. Samarbejdspartnerne nævner dog også, at forældrene har givet udtryk for, at de gerne ville have at børnelitteraturen og højtlesning for børn fyldte nogen mere i læsegruppen.

En samarbejdspartner der har tilbudt læsegruppe for ikke-sårbare barslende forældre med primært fokus på voksenlitteratur fortæller, at forældrene har fået en oplevelse af, at gøre noget for sig selv, i en kontekst, hvor der også er plads til deres børn. Med andre ord nævner samarbejdspartneren at "Læs Højt" er *hjerneføde* for den voksne, i en tid, hvor aktiviteter med voksenindhold ellers bliver kraftigt nedprioriteret. Derudover oplever samme samarbejdspartner, at børnene også får noget ud af bare at være med og lytte til de voksne, mens de voksne får læst højt, og snakker om litteraturen:

” ... jeg oplever også, i den gruppe hvor vi kun læser for voksne, at børnene nyder roen og de bløde stemmer og at de ligger og lytter og observere mens de tygger i nogle billedbøger. Man må gerne lege med bøger. Det synes jeg er vigtigt.

Tre ud af de fire samarbejdspartnere har et indtryk af, at forældrenes deltagelse i "Læs Højt", har været med til at øge deres interesse for litteratur. Her oplever samarbejdspartnerne, at det primært er interessen for børnelitteratur der er steget. De oplever samtidig, at nogle af forældrene skal hjælpes lidt på vej og have nogle kærlige skub, inden de tager litteraturen med hjem på deres egen boghylde.

” Jeg fornemmer, at der forsvinder en lille smule fra hylderne... Vi giver også nogle kærlige skub med på vejen; Hov skulle I ikke lige hjem og læse den her? Og; Hov, jeg tror den her bog kunne være sjov for hende at læse.

Det tyder altså på, at samarbejdspartnerens lokale understøttelse har en stor betydning for, hvor meget forældrene får læst, både for sig selv og med deres børn.

En af samarbejdspartnerne nævner også, at det er vigtigt at tage højde for, hvor sårbare de forældre man henvender sig til er, når man opstarter læsegruppen. Denne samarbejdspartner oplever nemlig, at forældre der er midt i en stabiliseringsfase eller en livskrise, ikke tager ligeså godt imod indsatsen, som de forældre der har overstået denne fase.

METODEN

Dette afsnit belyser samarbejdspartnerens oplevelse af den metode som konceptet "Læs Højt" benytter sig af, samt hvorvidt samarbejdspartnerne oplever, indsatsen som værende meningsfuld for målgruppen.

Meningsfuldhed

Samarbejdspartnerne fortæller samstemmende, at Læs Højt er et meningsfuld og relevant tilbud og mulighed for en bred målgruppe af nye forældre. De forklarer alle, at det at læse og bruge litteraturen er yderst meningsfuldt og værdiskabende - både voksen- og børnelitteraturen. De samarbejdspartnere, der primært har haft fokus på voksenlitteratur, giver dog alle udtryk for, at børnelitteratur og højtlesning for børn gerne må fylde mere i fremtiden.

Samarbejdspartnerne giver altså meget stor opbakning til Læs Højt som metode, og flere forklarer at det ligger godt i tråd med den opgave, de har om at skabe gode rum for og stærkere forbindelse mellem børn og forældre i sårbare situation.

At vække forældrenes glæde ved højtlesning for at kunne give det videre til deres børn, det synes jeg er meget interessant og meningsfuldt. Det er spændende, at det er grebet an på denne måde...

Meningsfuldheden forklares at findes i både 'rytmen' i højtlesningen og den ro og det nærvær, som opstår i det at læse højt, ligesom det indholdsmæssige i litteraturen ses som værdifuldt. Derudover giver flere samarbejdspartnere udtryk for, at de byder indsatsen hvor børn og forældre kan være sammen på en god måde mere end velkomment.

Rekruttering af deltagere til "Læs Højt"

Overordnet er det lykkedes tre ud af fire samarbejdspartnere at rekruttere forældre, der passer ind i målgruppen *sårbare forældre*, mens den sidste samarbejdspartner har rekrutteret en gruppe bestående af *ikke-sårbare, nye forældre*. Dette viser også, at ikke alle samarbejdspartnere havde lige nemt ved at rekruttere forældre fra interventionens målgruppe, *særligt sårbare forældre*, og dermed også, at nogle rekrutteringsstrategier viser sig at være mere succesfulde end andre.

Det viser sig særligt effektivt at rekruttere forældre fra målgruppen, når de i forvejen har en tæt relation til samarbejdspartneren (fx på bosteder. Her har alle samarbejdspartnerne haft stor gavn af personligt at fortælle om og reklamere for tilbuddet, ved de lejligheder der bød sig. Flere af samarbejdspartnerne har også haft stor gavn af at prikke udvalgte forældre fra målgruppen på skulderen og gøre dem opmærksomme på, at "Læs Højt" også kunne have gavn for dem. Her bliver der i alle tilfælde lagt vægt på, at "Læs Højt" bliver fremlagt som en frivillig aktivitet, og at forældrenes deltagelse skal være lystbetonet. Et af bostederne har haft stor gavn af, at lægge vægt på, hvilken betydning det kunne have for deres børn, at deltage i "Læs Højt":

Vi har præsenteret det ("Læs Højt", red.) for forældrene, og lagt vægt på, at de gjorde noget godt for deres børn på den lange bane – hvis der er noget forældre er motiveret af, så er det at gøre noget godt for deres børn.

Flere af samarbejdspartnerne oplever også, at det er effektivt at tilrettelægge tidspunktet ift. forældrenes andre daglige gøremål og børnenes sovemønstre. De har samtidig god erfaring med at påminde forældrene om, hvornår de har mulighed for at deltage i en læsegruppe. Det kan samtidig også være en hjælp at "tage forældrene i hånden" og følges med dem hen til læsegruppen.

Hvis man bare lavede et opslag, så ville de (målgruppen, red.) aldrig se opslaget, og hvis de endelig så det, så ville de ikke vælge at gå hen og læse det. Det handler om at hjælpe dem derhen og i gang.

Det tyder altså på, at både relationen mellem samarbejdspartneren og målgruppen, og den måde tilbuddet kommunikerer ud til målgruppen på, har stor betydning for rekrutteringsprocessen. Begge dele synes at blive bekræftet af en oplevelse fra en samarbejdspartner, der i første omgang forsøgte at rekruttere deltagere til *"et læsefællesskab for sårbare forældre"* igennem opslag på Facebook, Instagram, lokale hjemmesider og flyers, der blev uddelt i lokale institutioner. Denne samarbejdspartner synes det kan være udfordrende at rekruttere deltagere til læsegruppen, når der bliver sat et eksplicit fokus på, at det er et *læsefællesskab for sårbare forældre*, for hvem er de sårbare? Og hvem ville turde at række ud til sådan et tilbud og definere sig selv som sårbar?:

... For det første var målgruppen, "særligt sårbar", ikke særligt skarpt defineret, og for det andet er det er ikke nødvendigvis fordi, at man har lyst til at identificere sig selv som særligt sårbar... Vinklen med de særligt sårbare var måske lidt afskrækkende.

Samme samarbejdspartner valgte efterfølgende at skifte rekrutteringsstrategi og havde god erfaring med at rekruttere deltagere fra tidligere arrangementer, om end ingen af disse levede op til kravet om at være særligt sårbare.

De fysiske omgivelser

Alle samarbejdspartnerne giver udtryk for, at de fysiske rammer har haft en stor betydning for både deres og deltagernes oplevelse af at være en del af "Læs Højt". Der er et bredt indtryk af, at der fra læseforeningens side har været et stort fokus på at skabe et hyggeligt, rart, uformelt og trygt rum, som læsegruppen kunne finde sted i. I denne forbindelse nævner samarbejdspartnerne blandt andet, at de finder det vigtigt, at der bliver skabt en fysisk ramme, hvor der er plads til både børn og voksne, fx ved at placere måtter og bøger til børn på gulvet og lægge sidde-puder i en rundkreds til de voksne. Derudover lægger alle samarbejdspartnere stor vægt på, at der var en uformel og hyggelig stemning i læsegruppen. Her bliver det fremhævet at både lokalevalg, tilbuddet om kaffe og kage, samt brugen af puder, tæpper, og belysning kan være med til at facilitere denne stemning. En del af samarbejdspartnere lægger også vægt på, at lokalerne på ingen måde må give deltagerne associationer om at være i skole, eller befinde sig på et kontor.

Det sociale rum

Ud over det fysiske rum, oplever samarbejdspartnerne også, at faciliteringen af læsegruppe-møderne har en stor betydning for det sociale rum, der opstår i læsegruppen. Her er den store udfordring, at facilitere aktiviteterne i læsegruppen på en måde, så alle havde lyst til at bidrage. I denne sammenhæng har samarbejdspartnerne en fælles oplevelse af, at læseguiden formåede at styre rummet og formen og sætte dialogen i gang på en meget naturlig måde. Flere af dem fremhæver, at læseguiden undervejs har bidraget med egne erfaringer og sat sig selv på spil i samtalerne for at inspirere deltagerne. Derover oplever de generelt læseguiderne som kompetente personer, der har en stor viden omkring det at arbejde med mennesker, og det at være inkluderende i sin måde at facilitere læsegruppen på. Dertil bliver det tillagt en stor betydning, at både rummet og læseguiden signalerer, at der er plads til at medbringe børnene. Både dem der er urolige, dem der vil lege, dem der gylper, dem der græder og dem der sover. Her findes det vigtigt, at der ikke er nogen skam i, at ens barn afbryder, eller kræver ens opmærksomhed.

Flere af samarbejdspartnere giver udtryk for, at der ligger en barriere for deltagerne i at dukke op til læsegruppemøderne, men at de generelt oplever, at det er nemmere for deltagerne at være en del af læsegruppen, end de havde forestillet sig på forhånd. De samarbejdspartnere der tilbød "Læs Højt" til særligt sårbare forældre, peger dog på, at deres målgruppe generelt har dårlig erfaring med at gå i skole, og at samtalerne i læsegruppen kan være med til at sætte dem tilbage i en følelse af, ikke at kunne leve op til lærerens forventninger. I denne sammenhæng findes det vigtigt at læseguiden og samarbejdspartneren i fællesskab fremhæver, at der ikke er noget rigtigt eller forkert, når man snakker om litteraturen i læsegruppen.

” *Det er virkelig det der med, at det skal være stille og roligt, nede på jorden og let tilgængeligt... Vi lægger et stort arbejde i at snakke om, at der ikke er noget rigtigt og forkert, så de (deltagerne, red.) kan få rystet de dårlige erfaringer med skolen af sig...*

Nogle af samarbejdspartnerne har haft held med selv at deltage i læsegruppen, og derigennem skabe et trygt rum, "vise vejen" og sætte skub i samtalen. En anden samarbejdspartner har haft indtrykket af, at deltagerne var mere aktive i samtalerne, når personen ikke selv var til stede. Hvorvidt samarbejdspartneren bør deltage i læsegruppe-møderne, bør derfor vurderes fra situation til situation.

SAMARBEJDE

Alle samarbejdspartnere er blevet kontaktet personligt af en repræsentant fra Læs Højt, og tog imod tilbuddet med åbne arme. Der er en grundlæggende oplevelse blandt samarbejdspartnerne af, at konceptet "Læs Højt" er et værdifuldt tilbud, der fungerer som en understøttende del af deres kerneopgaver i organisationen.

Det er dejligt at kunne tilbyde en aktivitet, der giver beboerne værdi og avler på det arbejde vi laver til daglig.

To at samarbejdspartnerne havde kort før deres samarbejde med "Læs Højt" modtaget en bogpakke fra "Læs For Livet", og var ikke et sekund i tvivl om, at "Læs Højt" kunne være med til at understøtte forældrenes brug af biblioteket fra "Læs For Livet" og sætte et endnu større fokus på at give familierne gode oplevelser med litteraturen.

” *Vi havde lige fået et bibliotek fra "Læs For Livet" inden der blev taget kontakt, og var derfor i forvejen optaget af, at give familierne gode oplevelser med at læse, og give dem indblik i, hvad bøger kan, og hvordan de kan være med til at skabe kontakt med deres børn.*

Disse samarbejdspartnere har altså en oplevelse af, at "Læs Højt" og "Læs For Livet" er to initiativer, der understøtter og komplimenterer hinanden rigtig godt.

Alle samarbejdspartnerne har samtidig en oplevelse af, at deres samarbejde med læseforeningen har været særligt velfungerende. De nævner blandt andet, at læseforeningen har været fleksibel og lydhør ift. de ønsker de måtte have. De nævner også at læseguiderne var dygtige relationelt, og at de hurtigt blev selvkørende i deres arbejde, og indgik som "en del af huset". En af samarbejdspartnerne nævner også, at læseforeningen var meget optaget af at finde en fælles løsning, hvor læseforeningens erfaring og viden, blev kombineret med samarbejdspartnerens kendskab til målgruppen.

” *Læseforeningen har været meget lydhør i forhold til vores ønsker. Det har været et godt samarbejde med de erfaringer de havde og det kendskab vi selv havde til vores beboere.*

Alle samarbejdspartnerne er også enige i, at hvis de blev tilbudt at forsætte deres samarbejde med læseforeningen efter jul, så ville de ikke tvivle med at takke ja igen.